

Charakterystyka przyjazdów do Polski w pierwszym kwartale 2009 roku

Począwszy od 2008 roku brak kontroli na granicach wewnętrznych strefy Schengen sprawia, że wielkość ruchu przyjazdowego jest szacowana na podstawie:

- pomiaru wykonywanego przez Instytut Turystyki;
- publikowanych przez Straż Graniczną bieżących danych o ruchu granicznym (są one częściowe, ograniczone do granicy zewnętrznej strefy Schengen);
- miesięcznych danych GUS o liczbie cudzoziemców korzystających z obiektów zakwaterowania zbiorowego według krajów.

Do uogólnienia wyników pomiaru ruchu służą również:

- wyniki obserwacji i pomiarów ruchu granicznego wykonywanych w poprzednich latach przez Instytut Turystyki,
- dane Straży Granicznej z wcześniejszych lat.

I. Przyjazdy do Polski

Według dostępnych w chwili edycji tego komunikatu danych GUS, z obiektów zakwaterowania zbiorowego skorzystało w styczniu 2009 roku o 15% mniej cudzoziemców, niż w styczniu 2008 roku. Liczba udzielonych im noclegów zmalała o 14%. W lutym liczba korzystających spadła o 17%, a liczba noclegów – o 16%. Do krajów o największym spadku liczby korzystających z bazy noclegowej należą: Irlandia, Wielka Brytania, Estonia, Łotwa, Dania, Finlandia, Hiszpania, Japonia i Stany Zjednoczone.

Instytut Turystyki na podstawie własnych badań szacuje, że w pierwszym kwartale 2009 roku było 11,8 miliona przyjazdów cudzoziemców, o 10% mniej niż w tym samym kwartale 2008 roku. Liczbę przyjazdów turystów w tym kwartale szacujemy na 2,36 mln (o 19% mniej).

W miarę napływu kolejnych danych w korzystających z bazy noclegowej oraz danych Straży Granicznej dotyczących ruchu na wschodniej granicy, oszacowania te będą korygowane. Wydaje się jednak, że wpływ recesji gospodarczej na ruch przyjazdowy jest niewielki.

Jedyne kierunki, skąd nastąpił wzrost liczby przyjazdów to Litwa i Słowacja. Dotyczy to jednak tylko przyjazdów jednodniowych na zakupy. Wrósł – po dużym spadku w pierwszym kwartale zeszłego roku – ruch przygraniczny z Ukrainy i Rosji.

Tabela 1. Liczba przyjazdów w pierwszym kwartale 2009 r. według głównych grup krajów (w tys.)

Kraj/grupa krajów	Przyjazdy ogółem	w tym turyści
Ogółem	11810	2360
27 krajów Unii Europejskiej	10310	1700
Stara UE	6730	1335
w tym:		
Niemcy	6200	880
Wielka Brytania	100	90
Niderlandy	120	110
Austria	70	60
Włochy	50	50
Francja	40	40
Szwecja	30	20
Pozostałe kraje 15UE	120	85
Nowa UE	3580	365
w tym:		
Czeska Republika	1790	40
Słowacja	1070	20
Litwa	510	150
Łotwa	110	70
Węgry	40	30
Pozostałe kraje 12UE	60	55
Sąsiedzi spoza Schengen	1360	520
Ukraina	670	270
Białoruś	450	180
Rosja	240	70
Ważne zamorskie	50	50
USA	30	30
pozostałe zamorskie*	20	20
Reszta świata	90	90

Źródło: badania i oszacowania Instytutu Turystyki.

* Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd.

II. Charakterystyka przyjazdów turystów zagranicznych w I kwartale 2009 roku

Cele przyjazdów

Główne cele przyjazdów (%)	Ogółem	Niemcy	14 UE	Nowe kraje UE	Ro., Biał., Ukr.	Główne zamorskie
Służbowe	34	28	28	41	44	23
Turystyczne	22	22	39	24	6	30
Odwiedziny	16	17	14	13	16	30
Zakupy	7	7	2	8	12	2
Tranzyt	7	7	3	3	13	0
Inne cele	14	18	13	12	9	15

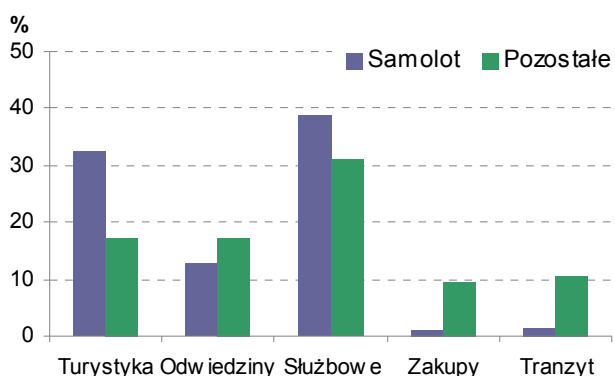
Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Wyniki uzyskane w pierwszym kwartale 2009 roku wskazują na dość zaskakujący wzrost udziału podróży służbowych (co przy spadku liczby przyjazdów nie oznacza wzrostu w liczbach bezwzględnych). Udział pozostałych celów pobytu nie zmienił się lub nieznacznie spadł (np. turystyczne, tranzyt).

W dalszym ciągu dominują przyjazdy służbowe, turystyczno-wypoczynkowe i rodzinno-towarzystwe. Nie zmieniła się istotnie wielkość segmentu turystyki zakupowej.

W nowym systemie badań mamy w próbie pewną nadreprezentację turystów badanych na lotniskach. W związku z tym warto zwrócić uwagę na zróżnicowanie celów pobytu między tymi, którzy podróżowali drogą lotniczą i pozostałymi.

Rys. 1. Zróżnicowanie celów pobytu według środka transportu.

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

W grupie przyjazdów służbowych wzrósł udział podróży delegacyjnych (związanych z prowadzeniem interesów w imieniu firmy). Znacznie spadł odsetek podróży w celu uczestnictwa w targach, wystawach lub konferencjach.

Długość pobytu

Liczba noclegów (%)	Ogółem	Niemcy	14 UE	Nowe kraje UE	Ro., Biał., Ukr.	Główne zamorskie
1 do 3 nocl.	63	61	39	77	90	8
4 do 7 nocl.	27	32	47	16	9	17
8 do 28	10	7	14	7	1	74
Ponad 4 tyg.	0	0	0	0	0	2
Średnia liczba noclegów	3,7	3,6	5,0	2,9	1,9	11,5

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

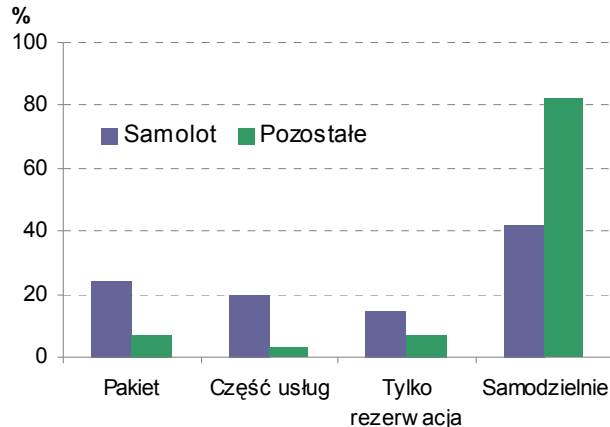
W badanym okresie 2009 roku średnia długość pobytu turystów w Polsce była nieco mniejsza niż w 2008 roku. Długość pobytu zależy od środka transportu. Przyjazdy drogą lotniczą wiążą się z dłuższym pobytem w Polsce (5,3 noclegu), podczas gdy drogą lądową przyjeżdża się na bardzo krótko.

Sposób organizacji przyjazdu

Organizacja przyjazdu (%)	Ogółem	Niemcy	14 UE	Nowe kraje UE	Ro., Biał., Ukr.	Główne zamorskie
Zakup pakietu	13	13	19	11	5	28
Zakup części usług	9	10	15	6	2	26
Tylko rezerwacja	10	13	13	7	1	9
Samodzielnie	68	64	53	76	92	36

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Rys. 2. Zróżnicowanie sposobu organizacji podróży według środka transportu.

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Ogółem w ciągu pierwszego kwartału 2009 roku pakiet lub część usług wykupiło wyraźnie mniej turystów niż w 2008 roku. Udział wykupujących pakiety był zdecydowanie największy wśród turystów z krajów pozaeuropejskich i niesąsiednich krajów „starej Unii”.

Baza noclegowa

Miejsce noclegów (%)	Ogółem	Niemcy	14 UE	Nowe kraje UE	Ro.: Biał., Ukr.	Główne zamorskie
Hotele, motele	53	50	73	52	37	61
U rodziny/ znajomych	18	17	15	15	27	27
Pensjonaty	8	14	5	8	2	5
Kwatery prywatne	9	13	5	10	5	7
Inne	12	6	2	15	29	0

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Z noclegów w obiektach typu hotelowego korzystało ogółem 53% turystów. Podobnie było w analogicznym okresie 2008 roku. W grupie gości z krajów „starej Unii” udział nocujących w hotelach lub motelach przekroczył średnią; największy zaś był wśród turystów z krajów zamorskich. Blisko 80% turystów badanych na lotniskach korzystało z bazy typu hotelowego (wzrost w porównaniu z 2008 r.), podczas gdy wśród pozostałych odsetek ten był dwukrotnie niższy.

Tabela 2. Struktura korzystających i udzielonych im noclegów w hotelach i motelach według województw (ogółem Polska = 100%).

	Korzystający	Noclegi
dolnośląskie	8%	8%
kujawsko-pomorskie	0%	0%
lubelskie	5%	3%
lubuskie	2%	1%
łódzkie	4%	3%
małopolskie	21%	30%
mazowieckie	24%	20%
opolskie	1%	0%
podkarpackie	2%	1%
podlaskie	2%	1%
pomorskie	3%	3%
śląskie	11%	16%
świętokrzyskie	0%	0%
warmińsko-mazurskie	2%	1%
wielkopolskie	6%	4%
zachodniopomorskie	9%	9%

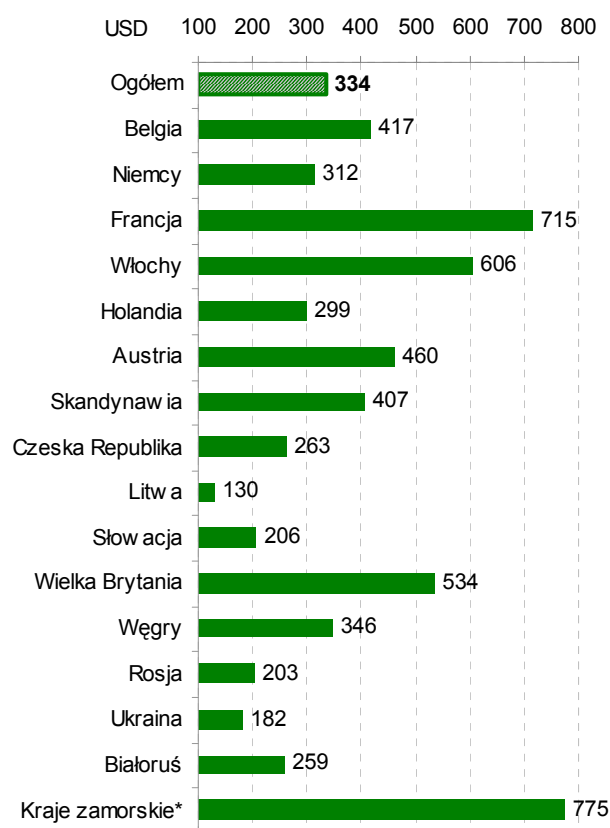
Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Biorąc pod uwagę ogół turystów stwierdzamy, że w pierwszym kwartale 2009 roku do najczęściej odwiedzanych województw należały: mazowieckie, małopolskie, dolnośląskie, zachodniopomorskie i śląskie.

III. Wielkość i struktura wydatków turystów

Wyniki badań przeprowadzonych w pierwszym kwartale 2009 r. pozwalają oszacować przeciętne wydatki turystów poniesione na terenie Polski na poziomie 334 USD na osobę i blisko 70 USD na jeden dzień pobytu. Są to wartości niższe niż w porównywalnym okresie 2008 r. Dodajmy, że średni jeden dolar w I kwartale 2008 roku kosztował 2,4 zł, zaś w roku bieżącym – około 3,45 zł.

Rys. 3. Przeciętne wydatki turystów na osobę w I kwartale 2009 roku w USD (według krajów)

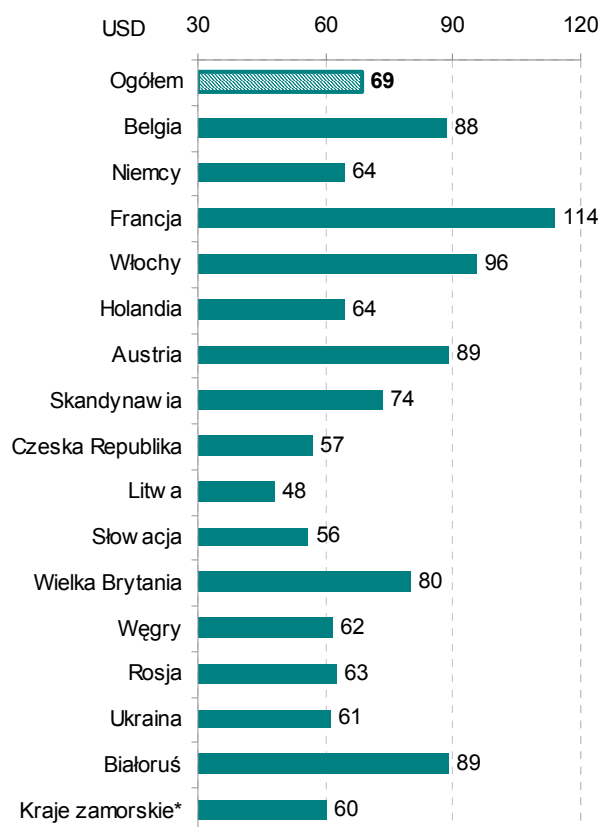

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

* Kraje zamorskie: Australia, Japonia, Kanada, Korea Płd. i USA.

Średnie wydatki na osobę rozpatrywane według krajów wyniosły od 130 USD (Litwa) do 775 USD (najważniejsze kraje zamorskie). Przeciętne dzienne wydatki turystów wahały się w granicach od około 48 USD (Litwa) do 114 USD (Francja).

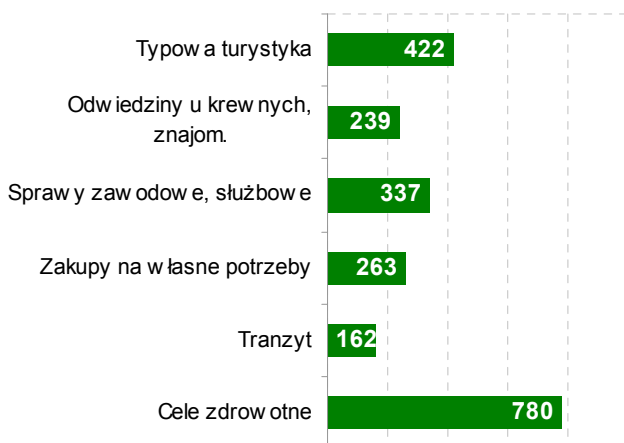
Rys. 4. Przeciętne wydatki turystów na 1 dzień pobytu w I kwartale 2009 roku (w USD) – według krajów

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

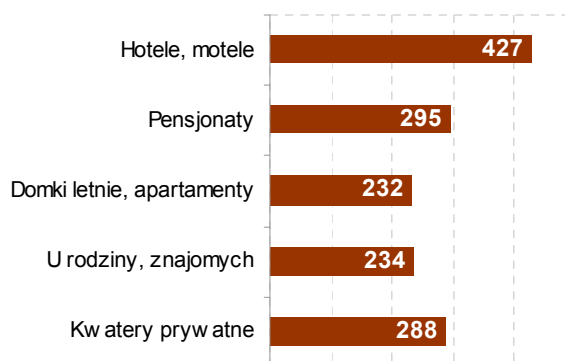
W I kwartale b.r., podobnie jak rok temu, najczęściej wydawały osoby wskazujące na przyjazdy w celach zdrowotnych, następnie w celach typowo turystycznych oraz w sprawach zawodowych i służbowych. Mniej niż przeciętnie wydają osoby odwiedzające krewnych i znajomych oraz podróżujące tranzytem.

Rys. 5. Wydatki turystów w I kwartale 2009 roku według celu podróży (w USD)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Rys. 6. Wydatki turystów w I kwartale 2009 roku według rodzaju wykorzystywanej bazy noclegowej (w USD)

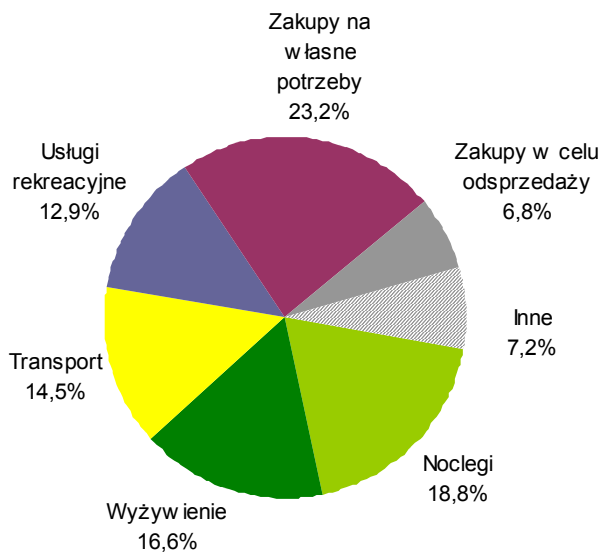
Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Podobnie jak w poprzednich okresach najczęściej wydawały osoby korzystające z noclegów w hotelach i motelach (427 USD na osobę), następnie w kwatery prywatnych i pensjonatach (odpowiednio 288 i 295 USD na osobę). Podobnie jak w porównywalnym okresie 2008 roku, najmniej wydawali w Polsce turyści wskazujący zakwaterowanie w domkach letnich i niezależnych apartamentach.

Z deklaracji respondentów wynika, że w pierwszym kwartale 2009 roku struktura wydatków raczej nie zmieniła się – z jednym godnym uwagi wyjątkiem: wzrósł udział wydatków na usługi. Budowa kwestionariusza badawczego w części dotyczącej struktury wydatków pozwala na rozszacowanie wydatków ponoszonych w ramach głównych grup rodzajowych, zwłaszcza w odniesieniu do wyżywienia i transportu.

I tak, wśród wydatków przeznaczonych na wyżywienie około 75% należy wiązać z korzystaniem z usług gastronomii, a resztę z zakupami żywności. W kosztach transportu największy (i rosnący) udział stanowił w pierwszym kwartale roku zakup paliwa (74% wobec 70% w 2008 r.), natomiast 20% wydano na zakup biletów (również więcej niż w poprzednim roku). Znaczenie wydatków na zakupy utrzymuje się na zbliżonym poziomie (na własne potrzeby 23%, w celu odsprzedania – 7%). Nieco więcej niż w 2008 roku (28%) zapłacono kartami płatniczymi.

Rys. 7. Struktura wydatków poniesionych przez turystów na terenie Polski w I kwartale 2009 roku (w %)

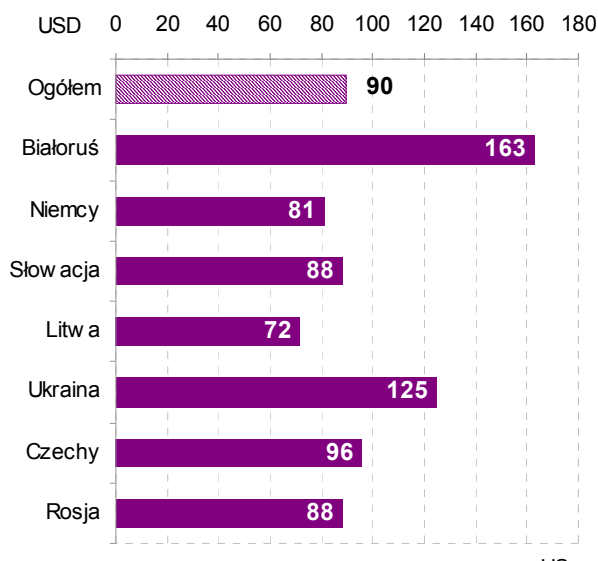

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

IV. Wydatki odwiedzających jednodniowych

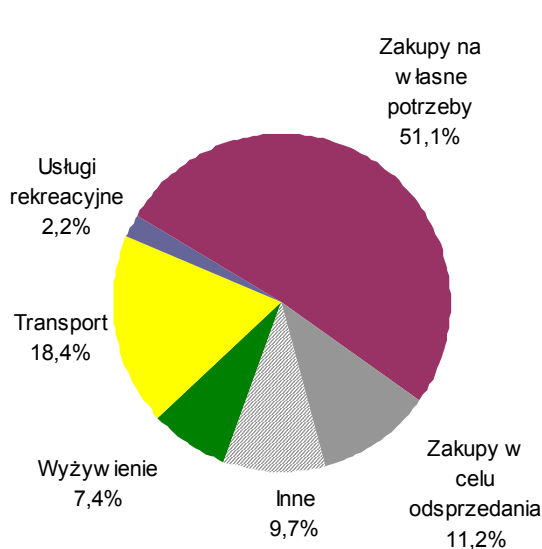
Przeciętne wydatki osób niekorzystających na terenie Polski z noclegów (odwiedzających jednodniowych) wyniosły w pierwszym kwartale 2009 roku około 90 USD (mniej niż w poprzednim roku). Najwyższe wydatki zadeklarowali Białorusini i Ukraińcy.

Rys. 8. Przeciętne wydatki odwiedzających jednodniowych w I kwartale 2009 roku według krajów (w USD)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Rys. 9. Struktura wydatków odwiedzających jednodniowych w I kwartale 2009 roku (w %)

Źródło: badania Instytutu Turystyki w 2009 r.

Podobnie jak w poprzednich latach, w pierwszym kwartale 2009 roku odwiedzający jednodniowi wydawali największe sumy w związku z zakupami na własne potrzeby (udział tej kategorii wydatków rośnie od kilku lat), a następnie na transport (18% - więcej niż w poprzednim roku). W badanym okresie mniejszy udział przypadł na wydatki na zakupy dokonywane w celu dalszego odsprzedaży. Wśród wydatków przeznaczonych na wyżywienie 60% stanowiły wydatki na usługi gastronomiczne, a koszty transportu to prawie w całości wydatki związane z zakupem paliwa (96%).

Badani odpowiadali też na pytanie jak daleko podróżowali na terytorium Polski: 18% ograniczyło się do dystansu 5 km, 12% - podróżowało do 10 km, 22% - do 20 km, 26% - do 50 km, a reszta (22%) - jeszcze dalej.

Witold Bartoszewicz
Warszawa, kwiecień, maj 2009 r.